

Novela zákona o evidenci skutečných majitelů nabyla účinnosti

5. 10. 2022

Dne 1. 10. 2022 nabyl účinnosti zákon č. 245/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů.

Novela má zohlednit výtky ze strany Evropské komise, která považovala zákon o evidenci skutečných majitelů účinný do 1. 10. 2022 za nesouladný s tzv. AML směrnicí. Změny, které tento návrh přináší, jsou poměrně významné, neboť dochází ke změně definice skutečného majitele a rozšiřuje se okruh osob, které podléhají evidenční povinnosti.

Skutečným majitelem podle novelizovaného zákona bude fyzická osoba, která má buď podíl na zisku nebo hlasovacích právech větší než 25 %, nebo uplatňuje rozhodující vliv (tj. kdo na základě vlastního uvážení může přimět nejvyšší orgán dané korporace rozhodovat podle jeho vůle). Zákon pak v § 4 stanoví i konkrétní domněnky, na základě kterých lze na rozhodující vliv usuzovat.

Rozšíření okruhu osob je stanoveno tím, že se mění výčet právnických osob, které dle § 7 zákona skutečného majitele nemají. Nově skutečného majitele budou mít i tyto právnické osoby:

- okresní a regionální komory nebo začleněná společenstva podle jiného zákona,
- politické strany a politická hnutí,
- církve a náboženské společnosti a ostatní právnické osoby podle zákona upravujícího církve a náboženské společnosti,
- odborové organizace a organizace zaměstnavatelů,

- honební společenstva,
- společenství vlastníků jednotek.

Změna se ovšem netýká pouze zmiňovaného výčtu, neboť na ty právnické osoby, které ve výčtu výjimek zůstaly, se nyní již neuplatní nevyvratitelná právní domněnka, že skutečného majitele nemají, ale pouze domněnka vyvratitelná. Zda tyto osoby skutečného majitele mají, či nikoliv, tedy bude nově nutno posuzovat s přihlédnutím k novému znění § 7 odst. 1 písm. b) zákona, který stanoví, že skutečného majitele nemají ty osoby, které (i) jsou založeny za účelem uspokojování veřejných potřeb, (ii) nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, a (iii) stát nebo územní samosprávný celek v nich uplatňují rozhodující vliv nebo ji převážně financují, případně dosazují členy volených orgánů.

Skutečný majitel dotčených právnických osob, na které se neuplatní domněnka neexistence skutečného majitele, se dle nového § 38 zákona propíše automaticky na základě existujícího zápisu ve veřejném rejstříku. V drtivé většině případů pak bude takto v evidenci zapsán člen statutárního orgánu nebo osoba v obdobném postavení.

Dle přechodného ustanovení (Čl. II bod 3) mají tyto osoby povinnost do 6 měsíců od účinnosti novely (tedy do 1. 4. 2023) zajistit, aby zapsané údaje o skutečném majiteli odpovídaly požadavkům zákona v novelizované podobě. Každá jednotlivá osoba tak bude muset vyhodnotit vlastní stav zapsaný ve veřejných rejstřících se stavem skutečným a případný nesoulad napravit.

Podrobnosti naleznete zde: <https://www.sbirka.cz/POSL4TYD/NOVE/22-245.htm>.

Úplné znění novelizovaného zákona pak například zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-37>.